

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Ekstraordinært representantskapsmøte
13. april 1983

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side:
Åpning og konstituering	3
«Lønnsoppgjøret 1983», Tor Halvorsens foredrag	4
Debatten	23
Votering	40
Avslutning	43
Navneliste	44

TALERLISTE

	Side:
Amundsen, Oddvar	36
Andersen, Knut Åge	35
Bjørnset, Asbjørn	33
Bøckmann, Egil	32
Finstad, Kai H.	29
Frøysland, Rolf	27
Halvorsen, Tor	3, 4, 38, 43
Haraldseth, Leif	20, 40
Hendricksen, Jardar	26
Hovind, Hammon	31
Hysvær, Einar	36
Haavik, Lars	30
Jacobsen, Ingeborg	37
Kolstad, Walter	23
Olsen, Rino	27
Thingvold, Ann Jorid	32
Aam, Dagfinn	25

Landsorganisasjonen i Norge

holdt ekstraordinært representantskapsmøte *onsdag 13. april 1983* i Samfunnssalen i Oslo.

Møtet ble åpnet *kl. 11.00* av LOs formann, *Tor Halvorsen*, som på Sekretariatets vegne ønsket representantskapsmedlemmene og gjestene vel møtt.

Tor Halvorsen la fram følgende forslag til

SAKSLISTE:

Tariffoppgjøret 1982—84, reguleringsbestemmelsen for 2. avtaleår. Riksmeglingsmannens forslag.

VEDTAK: Sakslisten ble enstemmig godkjent.

Følgende **forretningsorden** ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene

samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

Tor Halvorsen ba om Representantskapets fullmakt til at LOs nestformann, Leif Haraldseth, overtok som dirigent for resten av representantskapsmøtet.

Dette ble *enstemmig godkjent*.

Tor Halvorsen holdt følgende innlegg om «Lønnsoppgjøret 1983»:

«De krav vi fra fagbevegelsens side fremmet overfor Norsk Arbeidsgiverforening ved årets lønnsoppgjør bygget på det vedtak som Representantskapet gjorde 20. januar i år.

La meg minne om Representantskapets vedtak, der det bl.a. het i konklusjonen:

«Under årets forhandlinger vil Landsorganisasjonen legge følgende prinsipper til grunn:

1. Kampen for full sysselsetting er det overordnede mål. Dette gjør at konkurranseevnen, som er sammensatt av flere elementer, må stå sentralt.
2. Det samme hensyn gjør også at den offentlige sektor må styrkes. Den statlige og kommunale aktivitet må forsterkes både for å opprettholde sysselsettingen innenfor disse områder, og av hensyn til sysselsettingen i privat sektor. Industri- og næringspolitikken sammen med arbeidsmarkedspolitikken må få en utforming som først og fremst ivaretar hensynet til sysselsettingen.
3. Regjeringen må legge fram konkrete forutsetninger om prisutviklingen for 1983.
4. Kjøpekraften må opprettholdes for de med lavere og midlere inntekter. Lavlønnsgruppene må sikres ved de tariffsystemer/garantiordninger som er bygget opp i de enkelte avtaler.
5. For fagbevegelsen er det sentralt at alle grupper i samfunnet bærer sin andel av byrdene for å sikre sysselsettingen. Skal det vises en nøktern holdning fra de LO-organisertes side er det en forutsetning at også andre grupper innordner seg de samme grunnholdninger med hensyn til kjøpekraft

og inntektsfordeling. Videre må det også gjelde for de grupper som får sine inntektsforhold avgjort på annen måte enn gjennom forhandlinger. Disse krav må reises både overfor Regjeringen og alle arbeidsgivermotparter.

På denne bakgrunn fikk Sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav tilpasset de enkelte tariffsystemer.

LOs krav i den private sektor ble overlevert Norsk Arbeidsgiverforening 8. mars, og ytterligere konkretisert 23. mars, da tallene for lønnsstatistikken for hele året 1982 forelå. Kravene tok utgangspunkt i en prisstigning på 9,5 prosent fra 1982 til 1983. Medregnet de vedtatte skattelettelser ville dette kreve en lønnsutvikling fra 1982 til 1983 på 8 prosent dersom kjøpekraften skulle opprettholdes i tråd med Representantskapets vedtak. Fratrullet beregnet overheng i industrien på 4,4 prosent og en forventet lønnsglidning gjennom året 1983 på 5 prosent, som gir 2,5 prosent i gjennomsnitt, førte dette til krav om et generelt tillegg på 75 øre pr. time.

Videre ble det krevd garantitillegg i henhold til 85-prosentregelen pr. 1. oktober 1983 i tråd med avtalen.

Tilsvarende krav ble lagt fram i den offentlige sektor, og presentert henholdsvis for Staten og Norske Kommuners Sentralforbund i møter 6. april. Her er imidlertid ikke forhandlingene kommet til realitetsfasen ennå. Jeg kommer derfor i det følgende til å konsentrere meg om de forhandlinger og den mekling som Representantskapet er innkalt for å ta stilling til her i dag, nemlig LOs oppgjør med Norsk Arbeidsgiverforening.

Ut fra sysselsettingssituasjonen har det vært bred enighet om at LOs krav i år måtte være moderate. Vi mener å ha dekning for å si at sysselsettingsutviklingen avhenger av en rekke andre faktorer enn lønnsutviklingen — likevel er vi klar over at lønnsutviklingen har betydning for konkurranseevnen og sysselsettingen.

I de vestlige industrilandene nærmer arbeidsledigheten seg raskt 35 millioner, eller om lag 10 prosent av arbeidsstyrken. Det er heller ikke noen tegn til bedring av situasjonen, kanskje tvert imot.

Veksttakten i industrilandene de nærmeste årene vil trolig bli for lav til å hindre fortsatt økning i ledighetstallene. Skal vi internasjonalt makte å bringe arbeidsledigheten nedover, må vi trolig opp i en årlig produksjonsvekst på om lag 3,5 prosent, og som kjent ligger tallet langt under dette.

Arbeidsledigheten her i landet i 1982 var som årsgjennomsnitt vel 41 000 og viste en sterk stigende tendens gjennom året. Ved årsskiftet var ledigheten nær 63 000 og ved utgangen av de to siste månedene omlag 67 000. Programerklæringer fra Regjeringen om at arbeidsledighet ikke vil bli akseptert som noe virkemiddel i den økonomiske politikken verken på kort eller lang sikt, må vi på denne bakgrunn dessverre kunne konstatere ikke blir fulgt opp i praktisk politikk.

Regjeringens såkalte sysselsettingspakke på 171 mill. kr. i fjor høst, skulle ifølge Regjeringen, gi 9 000 flere plasser i arbeidsmarkedstiltak. Tallene viser at resultatet ble omtrent halvparten. Det er fare for at Regjeringens nye tiltak også vil gi langt mindre virkning enn den selv hevder, og da særlig fordi kommunene ikke får tilstrekkelig midler til planlegging og administrasjon av tiltakene.

På denne bakgrunn rettet LO foran inntektsoppgjøret en henvendelse til partienes parlamentariske ledere for å få utvidet Regjeringens arbeidsmarkedspakke. Her foreslo vi blant annet følgende tiltak:

- økning av bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak
- styrking av lærlingeordningen
- nedsettelse av rentenivået
- fritak for el-avgift
- økning av statsbankenes utlånsrammer
- utsettelse av avdrag på industriens likviditetslån
- forsterket innsats for forskning og utvikling
- norsk verkstedsindustri må få samme konkurransevilkår som industrien i utlandet.

Det borgerlige flertall i Stortinget justerte Regjeringens tiltak noe — men ikke mye. Fremdeles er det vår mening at tiltakene er altfor svake i forhold til den situasjon vi står overfor — og at de kommer for sent. Ansvar for dette må legges på Regjeringen — og på støttepartiene i Stortinget.

Jeg vil derfor — så sterkt jeg overhode kan — henstille til det borgerlige flertall i Stortinget om å revidere sin holdning til den økonomiske politikken generelt, og arbeidsmarkedstiltakene spesielt. Utviklingen nå er skremmende — og de borgerlige politikere kan ikke frasi seg ansvaret. Fagbevegelsen har vist at den er rede til å ta sitt ansvar. Nå må Regjeringen vise vilje til å ta sitt ansvar.

Så lenge arbeidsledigheten er vårt hovedproblem og den manglende internasjonale veksten ikke skaper større interna-

sjonale markeder, kommer vi ikke utenom at konkurranseevnen i våre konkurranseutsatte næringer spiller en sentral rolle for oss. Det var derfor bred enighet om at hensynet til konkurranseevnen måtte spille en sentral rolle ved årets oppgjør.

Men vi måtte til stadighet minne om at landets konkurranseevne ikke avhenger av lønnsutviklingen alene. Ikke minst spiller utviklingen i valutakurser en helt sentral rolle i forholdet til konkurransen med andre land.

Med de tall som nå ligger på bordet, som med all sannsynlighet vil føre til en lønnsutvikling på 7,6 prosent fra 1982 til 1983, vil jeg tro at resultatet ved årets lønnsoppgjør vil være forenlig med en god bedring av konkurranseevnen. Dersom dette viser seg å være riktig, kan vi med meget god samvittighet hevde at årets lønnsoppgjør har vært et viktig bidrag i kampen for den fulle sysselsettingen.

Det er ikke bare valutakursutviklingen som representerer et usikkerhetsmoment når vi skal vurdere rammen om lønnsoppgjøret. Også prisutviklingen er en usikker faktor.

Da Sekretariatet konkretiserte våre krav, viste de tilgjengelige prognoser en prisutvikling fra 1982 til 1983 på rundt 9,5 prosent.

En prisutvikling på 9,5 prosent forutsatte en lønnsutvikling fra 1982 til 1983 på 8 prosent, dersom vi skulle sikre Representantskapets forutsetning om uendret kjøpekraft.

Under forhandlingene ble vi presentert en ny prisprognose, utarbeidet av Finansdepartementet, og lagt fram av Det tekniske beregningsutvalget. Prognosen ga som resultat en prisstigning fra 1982 til 1983 på 8,5—9,5 prosent. Beregningsutvalget presiserte meget sterkt usikkerheten i prognosen. Det faktum at utvalget valgte å presentere prognosen med et usikkerhetsspenn på 1 prosent, viser i seg selv usikkerheten.

Det ville ikke vært noen vanskeligheter for LO å akseptere en lavere prisprognose dersom vi hadde følt at de politiske myndigheter hadde vært villig til å garantere en slik prisutvikling, og stille seg bak de forutsetninger som skulle legges til grunn. Men det faktum at Regjeringen, nærmest på prinsipielt grunnlag, ikke vil gi noen slik prisgaranti, gjør at vi fra vår side selvfølgelig må stille større spørsmålstegn ved prognosenes holdbarhet.

På den annen side er en lavere prisstigning klart i lønnskernes interesse. Dersom vi kan oppnå Representantskapets mål om uendret kjøpekraft med en lavere prisstigning, er det selvfølgelig i fagbevegelsens interesse. Sterk prisstigning ska-

per i seg selv usikkerhet i den økonomiske politikken, og en sterk prisstigning gjør det vanskeligere å sikre konkurranseevnen og dermed sysselsettingen på sikt

Det forhandlingsresultatet vi kom fram til, har lagt en underforstått prisprognose på 9 prosent til grunn. En lønnsutvikling på 7,6 prosent, som meklingsresultatet skulle legge opp til dersom vi får en samlet lønnsglidning over året på 5 prosent, vil under disse forutsetningene klart sikre kjøpekraften i tråd med Representantskapets vedtak.

Vi må nå på nytt be Regjeringen om å tre inn og garantere den prisutviklingen som ligger til grunn for forhandlingsresultatet. Dersom Regjeringen velger ikke å gjøre dette, og forutsetningene skulle vise seg ikke å holde, vil det være skapt en meget vanskelig situasjon foran neste års lønnsoppgjør.

Fra fagbevegelsens side har vi nå gjort vårt for å skape grunnlaget for et roligere prisleie — nå venter vi at Regjeringen gjør sitt.

Lavlønsspørsmålet har alltid stått sentralt i våre lønnsforhandlinger. Fram til 1980 var den tradisjonelle løsningen spesielle lavlønns tillegg. Erfaringen viste imidlertid at dette ikke var tilstrekkelig. Lavlønns tilleggene klarte nok å sikre at de lavlønnte ikke sakk akterut i lønnsutviklingen, men de klarte i liten grad å heve den i forhold til andre grupper.

Det var derfor noe fundamentalt nytt vi fikk til da vi i 1980 ble enige om 85 prosents garantiordning. For første gang ble de lavlønntes lønnsutvikling direkte knyttet til lønnsutviklingen for industriarbeidere for øvrig. Resultatet av ordningen var svært positiv. For mange var det tale om lønnsøkninger på både 20, 30 og 40 prosent. At dette kunne medføre kostnadsøkninger som det på kort sikt kunne være vanskelig å bære i enkelte bedrifter og bransjer, er selvsagt, og vi ble da også enige om en deling av utgiftene mellom bedriftene og arbeidstakerne.

Ved tariffrevisjonen i 1982 fikk vi gjennomslag for en vesentlig endring i garantiordningen, nemlig kostnadsfordelingen mellom arbeidsgivere og arbeidstakere. De garantitillegg som ble gitt i 1982, og de som skulle gis i 1983, skulle i sin helhet belastes arbeidsgiveren. Dessuten fikk vi gjennomslag for prinsippet om en nedbygging av Lavlønnsfondet, og gjennom dette en økning av bedriftenes egen andel av de gamle garantitilleggene.

Når det gjelder utformingen av garantitilleggene, varierte de i 1982 noe fra bransje til bransje, men det vanligste var å beregne et bransjemessig tillegg som en så på den enkelte bedrift

kunne, dersom det var ønskelig, fordele etter behov. Denne måten å gjøre det på hadde visse fordeler framfor den tidligere metoden, nemlig at vi fikk tilleggene direkte inn på satsene.

Da vi startet årets forhandlinger, var det avtalemessige grunnlaget for garantiordningen for 2. avtaleår klart. Som ledd i fjorårets forhandlingsresultat ble lavlønnsgarantien forlenget for en to-års periode. Størrelsen på garantitillegget fra 1. oktober 1983 skulle avgjøres under forhandlingene mellom LO og N.A.F., men grunnlaget for disse forhandlingene skulle være 85 prosent-garantien. Overraskelsen var derfor stor da vi fra N.A.F.s side ble møtt med holdningen «ja vi skal forhandle, men vi er ikke forpliktet til å gi noe».

Vår holdning til dette utspillet var det aldri noen tvil om. Enten aksepterte N.A.F. tariffavtalens ordlyd eller så ville vi gå til Arbeidsretten med saken. Etter en tid aksepterte N.A.F. avtalens ordlyd på dette punktet, men siden de ikke var villig til å gi noe generelt tillegg, ble forhandlingene brutt fredag før påske, og meklingsmannen ble underrettet.

På bakgrunn av den avklaring som skjedde under forhandlingene i forhold til garantiordningen, var vi svært overrasket over at prinsippene i ordningen allerede på et tidlig tidspunkt i meklingen ble brakt på bane. Det normale er jo tross alt at en mekler om det partene er uenige om, og ikke der hvor det er enighet. Det er vel ingen grunn til å legge skjul på at vi måtte bruke en del tid i meklingen på å forklare dette for Riksmeklingsmannen.

Et hovedmål for LO ved denne tariffrevisjonen har vært å sikre sysselsettingen. Fra N.A.F.s side ble også hensynet til sysselsettingen brukt som hovedargument for at det ikke kunne gis noe. Særlig ble de høye garantitilleggene framhevet som tyngende for spesielle bedrifter og bransjer.

Fra vår side var det aldri tale om gå på akkord med prinsippene i garantiordningen. Vi mente likevel at det riktige var at de enkelte bransjeorganisasjoner fikk anledning til å ta kontakt med sine respektive forbund for om mulig å diskutere størrelsen på det garantitillegg som skulle gis. Forutsetningen for disse drøftingene var imidlertid at prinsippene i garantiordningen lå fast, og det skulle gis et generelt tillegg som kunne tilfredsstille de krav vi hadde stilt.

Forbundene gikk til disse drøftingene med den holdning og den ansvarsfølelse som situasjonen krevde. Vi kom fram til resultater som forbundene kunne akseptere, og som var ansvarlige overfor bedriftene og bransjene. Men vår forutsetning for

disse drøftingene var hele tiden at vi fikk et generelt tillegg som kunne inngå som en del av en helhetsløsning sammen med lavlønnsløsningen.

Når vi ikke kunne akseptere meklingsmannens første skisse sist lørdag, var det fordi han ikke tok hensyn til denne helt vesentlige sammenhengen. Derfor var det tøv å si at det var fem øre som skilte. I virkeligheten var det Riksmeklingsmannens daværende skisse som manglet det helhetselement som er nødvendig for at en avtale kan aksepteres.

La meg karakterisere det vi er kommet fram til med hensyn til lavlønnsstilleggene på følgende måte:

Prinsippet om 85 prosent-garantien ligger fast. Men ethvert prinsipp må brukes med fornuft. Den helhetsordningen vi er kommet fram til for lavlønnsområdene tar hensyn til den situasjon som mange lavlønnsbedrifter er i.

Det tjener lavlønnsforbundene til heder at de har vært villig til å komme fram til fleksible ordninger. Dette pålegger imidlertid LOs organer en særlig plikt til å stå sammen med lavlønnsforbundene ved neste års oppgjør, med sikte på å forsvare 85 prosent-regelen.

I Riksmeklingsmannens forslag til avtale er det tatt inn følgende bestemmelser:

1. Generelt tillegg på 40 øre pr. time fra 1. april 1983.
2. Gjennomføring av 85 prosent garantiordning fra 1. oktober 1983 i tråd med avtalen fra 1982.
3. Revisjon av satsene på sluttvederlagsordningen med ca. 35 prosent økning.
4. Økning av Opplysnings- og utviklingsfondet med ca. 6 mill. etter samme fordeling som tidligere.
5. I avtalen er også tatt med en prinsipputtalelse om forholdene til organisasjonene utenfor LO og N.A.F. vedrørende den økonomiske ramme, og jeg siterer:

«LO med tilsluttede forbund og N.A.F. med landssammenslutninger uttaler at de i inntektsoppgjør i første halvdel 1983 med andre arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og bedrifter vil søke å gjennomføre oppgjør som ikke går utover den økonomiske ramme som er lagt til grunn for oppjøret mellom LO og N.A.F.»

Dette er tatt inn i henhold til det grunnlag som Representantskapet trakk opp for oppjøret.

Som vanlig gir rapporten for Det tekniske beregningsutval-

get også informasjon om lønnsutviklingen for ulike grupper. Og vi kan konstatere at også i 1982 er det LOs medlemmer som kommer svakest ut. Mens de LO-organiserte i den private sektor, stat og kommuner har tilpasset sine tariffoppgjør og lønnsutvikling til de tariffpolitiske forutsetninger LO har lagt til grunn, har andre grupper ikke tilpasset seg denne moderasjonslinje.

Denne utviklingen setter moderasjonslinjen i LO på en meget hard prøve. Ja, jeg vil gå så langt som å si at dersom denne utviklingen ikke blir snudd i 1983, kan ingen forvente at LO og forbundene pålegger seg den samme type disiplin ved neste korsvei.

Dette stiller både arbeidsgiverne, Riksmeklingsmannen, Regjeringen og arbeidstakerne i disse områdene overfor et klart ansvar. Jeg håper alle nå er seg sitt ansvar bevisst, slik at vi slipper å komme i en situasjon neste gang som ingen er tjent med.

Særlig må det stilles krav til folk som sitter i ansvarsfulle toppstillinger. Deres handlinger blir lett eksempler for andre, samtidig som deres snakk om moderasjon kommer i et underlig lys.

I de siste dager er det både fra N.A.F. og regjeringshold påpekt nødvendigheten av å bremse lønnsglidningen. Det kan høres ut som det en ikke klarte ved tariffforhandlingene, nemlig et «nulloppgjør» skulle tas igjen ved å bremse lønnsglidningen. Jeg vil gjerne klart igjen understreke at i årslønnsveksten som er lagt til grunn, er det innebygd en gjennomsnittlig lønnsglidning på 2,5 prosent.

Dersom noen skulle gå med tanker om inngrep i avtalene for å bremse den utviklingen, er det nødvendig å rope et varsko så det høres.

Dette ville i så fall være en handling som en i dag ikke aner rekkevidden av.

La meg så få si noen ord om Riksmeklingsmannen som institusjon.

I prinsippet er Riksmeklingsmannens oppgave å formidle synspunkter mellom partene i en situasjon der det ikke har vært mulig å komme fram forhandlingsvegen. Skal en komme fram til et resultat, kreves det at meklingsmannen manøvrerer slik at begge parter føler at det tas rimelig hensyn til de interessene organisasjonene har. Begge må føle at de har gitt og fått noe. Det kreves at meklingsmannen er villig til å skjære igjennom i vanskelige situasjoner — men han må gjøre det på

en slik måte at begge parter har full tillit til hans handlinger. Ingen vil hevde at Riksmeklingsmannens oppgave er lett. Den er vanskelig — og den stiller i seg selv krav til meklingsmannens handlingsmønster, og hans evne til å forstå partenes måte å tenke på. Han må kunne sette seg inn i både de økonomiske motiveringer og de organisasjonsmessige vurderinger.

Det er fra avisene blitt kjent at vi fra fagbevegelsens side ikke var tilfreds med den måten Riksmeklingsmannen ledet meklingen på i år. Jeg vil ikke si noe mer om dette nå, men bare konstatere at meklingsmannen som institusjon er et nødvendig ledd i vårt system slik det nå synes å ha utviklet seg. Når partene heller ikke i år, når de sto så nær hverandre i utgangspunktet, maktet å nå fram til en avtale forhandlingsvegen, er det vel en realitet at Riksmeklingsmannen synes å være en helt nødvendig del av systemet om vi ønsker å oppnå avtaler mellom hovedpartene i arbeidslivet. Men for at dette skal virke skikkelig i framtida, håper jeg at Riksmeklingsmannen nøye analyserer sin framferd under årets meklings.

Det avtaleforslaget som nå ligger på bordet, har maktet å kombinere de ulike krav som kunne stilles foran dette oppgjøret. Vi har tatt rimelig hensyn både til konkurranseevnen og kjøpekraften, og vi har funnet en praktisk tillempling av lønnsgarantien.

Jeg nøler derfor ikke et øyeblikk med å slå fast at årets lønnsavtale mellom LO og N.A.F. er et vesentlig bidrag i kampen for å gjenopprette en situasjon med full sysselsetting.

Men nå krever vi at også Regjeringen gjør sitt. Regjeringen har hittil spilt en fullstendig passiv rolle — både i lønnsoppgjøret og i den økonomiske politikken ellers.

Men lønnsoppgjøret kan aldri alene løse sysselsettingsproblemene. Det viser noen beregninger som Det tekniske beregningsutvalget nylig har lagt fram.

Beregningene viser at lønnsmoderasjonen i seg selv ikke på noen måte er tilstrekkelig. Det må også iverksettes en mer effektiv økonomisk politikk om ledigheten skal bekjempes.

Tidligere regjeringer var aktive medspillere, både i inntektsoppgjørene og i sysselsettingspolitikken. Resultatet var full sysselsetting, også under en periode med svake internasjonale konjunkturer. De svake internasjonale konjunkturerne er ikke noe som oppsto den dagen som vi fikk en Høyre-regjering.

Høyre-regjeringen har nøytt seg med tilskuerens rolle under inntektsoppgjørene, både i fjor og i år. Men det er ingen nøytral tilskuer som nå har inntatt tribunen. Denne tilskueren hei-

er uhemmet på sitt lag, som er Norsk Arbeidsgiverforening. Alt tallmateriale som Regjeringen presenterer, passer som hånd i hanske for N.A.F.s argumentasjoner.

Men heller ikke denne gang har tilskuerens favorittlag vunnet kampen. Resultatet av oppgjøret er vesensforskjellig fra den ønskefasit som Regjeringen tidligere har presentert. Slik er det blitt, fordi vi fra fagbevegelsens side har maktet å legge fram tallmateriale og beregninger som viste at Regjeringens forutsetninger ikke var holdbare.

Men nå må også tilskueren ut på banen! Nå må Regjeringen begynne å arbeide seriøst med sysselsettingsproblemene. Den avtale som nå ligger på bordet, er et godt grunnlag for sysselsettingspolitikken i tida framover. Nå må Regjeringen og dens støttepartier gjøre sitt, slik at vi igjen makter å føre en politikk for full sysselsetting her i landet.

Det forslag Representantskapet har fått på bordet, kunne selvfølgelig vært ønsket bedre, men ser man på målsettingene for oppgjøret tror jeg vi må erkjenne at vi har kommet brukbart fram.

Kravet til kjøpekraften er ivarettatt. Den sosiale profilen er intakt. Næringslivets konkurranseevne er opprettholdt. Grunnlaget for en bedret sysselsetting er lagt.»

Tor Halvorsen anbefalte Representantskapet å godta forhandlingsutvalgets og LOs sekretariats anbefaling av *Riksmeklingsmannens forslag vedrørende inntektsoppgjøret 1983 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen*.

Forslaget er som følger:

«I de enkelte tariffavtaler er i forbindelse med tariffoppgjøret 1982 inntatt følgende reguleringsbestemmelse vedrørende 2. avtaleår:

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom N.A.F. og LO om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår.

Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlings tidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.

Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslut-

ning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1983) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.

Etter forhandlinger og megling fremsetter Riksmeglingsmannen følgende forslag:

I. Generelt tillegg

Med virkning fra 1. april 1983 gis alle voksne arbeidstgere et generelt tillegg på 40 øre pr. time (for ukelønnede utgjør tillegget kr. 16,— pr. uke og for månedslønnede kr. 69,20 pr. måned).

Unge arbeidstgere og lærlinger skal ha 27 øre pr. time (kr. 10,70 pr. uke, kr. 46,20 pr. måned).

II. Gjennomføring av generelt tillegg

Det generelle lønnstillegg gjennomføres som nevnt nedenfor med mindre noe annet måtte være avtalt eller følger av fast praksis innen det enkelte tariffområde:

1. Alle minstelønnssatser, normallønnssatser og personlige lønninger forhøyes med de i I nevnte tillegg.
2. Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste, reguleres slik at den samlede fortjeneste stiger overensstemmende med de i I nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder m.v. er oppnådd, betales tilleggene pr. arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder m.v. og betales pr. arbeidet time.

3. Ved frie avtaleakkorder, som det forhandles om på arbeidsplassen, skal tilleggene etter I holdes utenfor akkordene og betales pr. arbeidet time hvis ikke partene blir enige om innregulering.
4. Akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) reguleres slik at akkordfortjenesten stiger overensstemmende med de i avsnitt I nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) er oppnådd, benyttes de gamle akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) og tillegget betales pr. arbeidet time.

Hvor bedrifter innen et overenskomstområde med akkordnormal i hovedoverenskomsten måtte anven-

de høyere tall enn overenskomstens akkordnormal, skal disse tall bare reguleres i den utstrekning det er nødvendig for å bringe dem opp til den nye overenskomsts akkordnormal.

5. For arbeidstgere som i henhold til lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 40 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget for lønnstilleggene 40 timer.

For arbeidstgere som har en så kort ukentlig arbeidstid at man ikke kan tale om full arbeidsuke, følges tidligere praksis.

III. Garantiordningen

Til gjennomføring av 85 %-lavlønnsgarantien gis et tillegg pr. time fra 1. oktober 1983 som angitt nedenfor. Tillegget er med visse tilpasninger for enkelte fags vedkommende beregnet på basis av N.A.F.s lønnsstatistikk for de enkelte grupper sett i sammenheng med 85 % av industriens gjennomsnittsfortjeneste. Tillegget er likt for kvinner og menn. Tilpasningene er skjedd i drøftelser mellom overenskomstenes parter.

Hermetikkfabrikker	190 øre
Innenriksfarten	275 »
Hanskefabrikker	131 »
Pelsvarebedrifter	101 »
Tekstiloverenskomsten	113 »
Lærware- og sportsartikkelf.	107 »
Hoteller og restauranter ¹⁾	140 »
Renholdsbedrifter	197 »
Skofabrikker	106 »
Fiskematfabrikker	85 »
Konfeksjonsfabrikker	75 »
Fjærfeslakterier	62 »
Garverier og lærfabrikker	97 »
Fiskeindustri	63 »
Listefabrikker	60 »
Flatbrødfabrikker	60 »
Bakeroverenskomsten	39 »
Tann tekniske bedrifter	27 »
Konservesfabrikker	22 »
Bilgummiverksteder	24 »
Kjøttindustrioverenskomsten	14 »
Møbel- og annen treindustri	16 »
Landtransport	12 »

Kjeksfabrikker	13 »
P.A.F.-fellesoverenskomsten	11 »
Felleso.k.kjem.t. industri	8 »
Gummivarefabr., remfabr.	8 »
Betongvarefabrikker	6 »
Sponplatefabrikker	8 »

1) Foreløpig tall.

På tilsvarende måte fastsettes garantitillegg for overenskomster som ikke er spesifisert ovenfor.

De tillegg som fremgår ovenfor blir å betale av bedriften, samtidig som egenandelen i henhold til bilag til overenskomsten av 1982, «Lavlønnsordningen», forblir uendret kr. 3,05 pr. time.

Forøvrig gjentas, som det fremgår av nevnte bilag at bedriftene etter samme system som tidligere mottar tilskudd fra lavlønnsfondet. Systemet forutsetter også fortsatt innbetaling (lønnstrekk) for alle arbeidstagere i LO-området på 35 øre pr. time.

Forøvrig vises til nevnte bilag til overenskomstene.

Hvis ikke annet blir avtalt, skal fordelingen skje som i 1982.

IV. Avtalen om sluttvederlagsordning

I avtalens avsnitt II, pkt. 1 heves sluttvederlagssatserne som følger:

50 år:	Fra kr.	5 000,—	til kr.	6 800,—
51 år:	»	»	5 000,—	» » 6 800,—
52 år:	»	»	5 500,—	» » 7 400,—
53 år:	»	»	5 500,—	» » 7 400,—
54 år:	»	»	6 500,—	» » 8 800,—
55 år:	»	»	6 500,—	» » 8 800,—
56 år:	»	»	7 500,—	» » 10 100,—
57 år:	»	»	7 500,—	» » 10 100,—
58 år:	»	»	8 500,—	» » 11 500,—
59 år:	»	»	9 500,—	» » 12 800,—
60 år:	»	»	10 000,—	» » 13 500,—
61 år:	»	»	11 000,—	» » 14 900,—
62 år:	»	»	12 000,—	» » 16 200,—
63 år:	»	»	12 000,—	» » 16 200,—
64 år:	»	»	10 000,—	» » 13 500,—
65 år:	»	»	9 000,—	» » 12 200,—
66 år:	»	»	5 000,—	» » 6 800,—

I avtalens avsnitt IV, pkt. 2 heves premiesatsene til 0,14 % og det maksimale beregningsgrunnlag til kr. 100 000,—.

V. Avtalen om Opplysnings- og utviklingsfondet

I § 3 heves det maksimale premieberegningssgrunnlaget til kr. 100 000,—. Arbeidstagernes andel forhøyes til kr. 1,30 pr. uke.

VI. Sysselsetting av ungdom

Det vises til brev fra LO og N.A.F. til myndighetene:

«LO og N.A.F. har i forbindelse med tariffoppgjøret 1983 drøftet hva som kan gjøres for å bedre sysselsettingssituasjonen for arbeidsløs ungdom. Partene konstaterer samtidig at det finnes ledige arbeidsplasser innen en rekke fagområder for faglært arbeidskraft.

I denne situasjonen er det grunn til å understreke at det å ha en fag-/yrkesutdannelse har en egenverdi og er den beste garanti for å få arbeid.

Partene vil i denne sammenheng prioritere tiltak som kan bringe til veie flere elev- og lærlingplasser. For å få dette til, er det nødvendig med et utvidet samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene for å få utnyttet de opplæringsressurser som er til stede. Der hvor dette ikke er mulig og de kortsiktige sysselsettingstiltakene må settes inn, bør disse sees som introduksjon til senere fag-/yrkesopplæring.

Det forutsettes at de foreslåtte ordninger ikke fører til permittering eller oppsigelse av allerede ansatte.

Langsiktige tiltak:

1. Antallet elevplasser i de yrkesfaglige linjer i den videregående skole bør utvides — særlig innenfor videregående kurs. For å opprettholde et høyt faglig nivå på utdannelsen, er det viktig at skolene får nødvendig teknisk utstyr.

Der hvor dette er vanskelig kan det være mulig å få leie lokaler, maskiner og utstyr i bedrifter som ikke har full beskjeftigelse. Kvalifiserte fagfolk i bedriftene kan eventuelt også engasjeres i opplæringen.

I den utstrekning bedriftenes ledige ressurser kan anvendes til å supplere manglende ressurser i skoleverket, kan det inngås stedlige avtaler om dette. Par-

tene vil bidra til at slikt samarbeid kommer i gang.

Skolene bør også vurdere økt utnyttelse av egne ressurser, eventuelt gjennom skiftordninger. I slike tilfeller kan fagfolk fra bedriftene også engasjeres i opplæringen.

2. For å kunne øke antallet lærlingplasser i bedriftene og dermed skape bedre tilgang på faglært arbeidskraft, vil partene be om at følgende tiltak prioriteres for å motivere offentlige og private virksomheter til å ta inn lærlinger:

- Yrkesopplæringsnemndenes informasjon og veiledning overfor lokale bedrifter.
- Etablering av en ordning med instruktørtilskudd til bedrifter som tar inn over et visst antall lærlinger.
- Tiltak overfor kommunale og statlige virksomheter for å påvirke dem til i større grad å ta inn lærlinger.

LO og N.A.F. vil sette i gang informasjonstiltak overfor sine medlemmer for å øke inntak av lærlinger.

Kortsiktige tiltak:

3. Arbeidsmarkedsopplæringen (AMO) bør tilpasses bedre for ungdom som er ferdig med militærtjenesten og som har vanskelig for å finne arbeid. De bør før dimisjon gis en orientering om arbeidsmuligheter og AMO-tiltak. Denne gruppe ungdom bør kunne følge vanlige AMO-kurs, men arbeidsmarkedsetaten bør også vurdere å igangsette særlige AMO-tiltak for å imøtekomme spesielle behov.

Partene i arbeidslivet vil gjerne bistå i utvikling av kursplaner. Manglende opplæringsressurser kan bringes til veie etter avtale med lokale bedrifter slik som foreslått under punkt 1.

4. Med tanke på de unges innføring i arbeidslivet, har partene også drøftet de eksisterende arbeidsmarkedstiltak:

- Bedriftsintern opplæring for ungdom og voksne kvinner.
- Tilskott til arbeidsgivere som tar inn ungdom.

Partene er interessert i å drøfte med myndighetene endringer i disse tiltakene samt forslag om nye.

Partene vil peke på at mange kommunale og statlige virksomheter har stort behov for faglært arbeidskraft. Selv forestår de bare i liten grad fagopplæring. Man vil derfor ved utformingen av tiltakene be om at oppmerksomheten også blir rettet mot hva som kan gjøres for å øke antall opplæringsplasser innenfor offentlige virksomheter.

Partene vil samtidig be om at de foreslåtte tiltak sees i sammenheng med eksisterende ordninger, og at de i sin endelige utforming gjøres lette å forstå og gjennomføre i praksis.

N.A.F. og LO forplikter seg til å drive en aktiv informasjon om de tiltak som her er nevnt og vil henstille til partene i de enkelte bedrifter tilsluttet organisasjonene om å gå sammen for å skape flest mulige opplærings- og arbeidsplasser for ungdom.

VII. Rutiner for innbetaling av premie til de tariffestede ordninger — Lavlønnsfondet, Opplysnings- og utviklingsfondet og Sluttvederlagsordningen

Rutinene for trekk og innbetaling til Lavlønnsfondet fungerer ikke tilfredsstillende idag. Årsakene kan være mange og forskjelligartede. Resultatet er velkjent — manglende innbetaling og underskudd i fondet i forhold til de forhåndsberegnete tall, med konsekvens likviditetsproblemer for fondet og derav forsinkede refusjoner til lavlønnsbedriftene.

Rutinene for innbetaling til Opplysnings- og utviklingsfondet samt Sluttvederlagsordningen fungerer heller ikke tilfredsstillende idag. Problemene er her knyttet såvel til register- og beregningsspørsmål som til konkrete rutiner for innbetaling og inkasso. Det fører til usikkerhet vedrørende inngang av midlene.

Hovedorganisasjonene ser det som en viktig oppgave å legge forholdene til rette, slik at premieinnbetalingen til de tariffestede ordningene kan gjennomføres på en praktisk måte etter intensjonene.

Hovedorganisasjonene er enige om å effektivisere arbeidet med å skaffe oversikt over bedrifter som er bundet av ordningene. Tilsluttede foreninger og organisasjoner anmodes om å treffe tiltak for å skjerpe kontrol-

len med innbetaling av premiene på de enkelte bedrifter.

På lengre sikt vil N.A.F. og LO fortsette arbeidet med å bedre innbetalingsrutinene, bl.a. ved EDB-behandling av betalingskontroll og inkassorutiner.

Det vises forøvrig til Rapport av 22.3.1983 fra det underutvalg som behandlet saken i forbindelse med tariffoppgjøret.

VIII. Uttalelse vedrørende tariffkrav eller tilbud overfor andre avtaleparter

LO med tilsluttede forbund og N.A.F. med landssammenslutninger uttaler at de i inntektsoppgjør i første halvdel 1983 med andre arbeidsgiver- og arbeidstagerorganisasjoner og bedrifter vil søke å gjennomføre oppgjør som ikke går utover den økonomiske ramme som er lagt til grunn for oppjøret mellom LO og N.A.F.

IX. Ikrafttreden

Under forutsetning av at meglingsforslaget blir vedtatt av henholdsvis Norsk Arbeidsgiverforenings Centralstyre og Landsorganisasjonen i Norges Representantskap gjøres det generelle lønnstillegg gjeldende fra og med 1. april d.å. Garantitillegget i henhold til III gjelder fra og med 1. oktober d.å. Endringene i IV, Sluttvederlagsordningen, og V, Opplysnings- og utviklingsfondet, gjøres gjeldende fra og med den beregningsperiode som begynner 1. juli d.å.

Lønnsforhøyelsene i henhold til I — generelt tillegg — gjøres ikke gjeldende for arbeidstagere som er sluttet i bedriften før vedtagelsen av dette forslag. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg m.v. for arbeide som er utført før vedtagelsen.»

*

Svar på ovenstående meglingsforslag avgis torsdag den 14. april 1983 kl. 10.00.

Oslo, den 11. april 1983.

Dirigenten, *Leif Haraldseth*, takket *Tor Halvorsen* for orienteringen, og refererte deretter to forslag fra Sekretariatet til uttalelse, henholdsvis om sysselsettingen og om prisstigningen. *Forslaget til uttalelse om sysselsettingen* lyder som følger:

«Arbeidsledigheten er hovedproblemet i det norske samfunnet. Den har i den siste tiden steget sterkt, og vi har nå en rekordhøy ledighet på ca. 70 000 personer. Regjeringen har ikke ført en politikk som har motvirket denne utviklingen. Dette er ikke akseptabelt.

Ved årets inntektsoppgjør har Landsorganisasjonen ført en moderat linje. Et av LOs hovedmål er å sikre full sysselsetting. Meglingsforslaget mellom LO og N.A.F. er tilpasset dette målet.

Landsorganisasjonen har tidligere reist følgende krav overfor myndighetene med sikte på å bedre den økonomiske aktiviteten og sysselsettingen:

- økning av bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak og styrking av arbeidsmarkedsetaten
- styrking av lærlingeordningen
- økt innsats i offentlig virksomhet
- nedsettelse av rentenivået
- fritak for el-avgift
- økning av statsbankenes innvilgningsrammer
- avdragsutsettelse på likviditetslån i industrien
- forsterket innsats for forskning og utvikling
- norsk verkstedsindustris konkurransevilkår må likestilles med andre lands verkstedsindustri.

De tiltakene Regjeringen og Stortingets flertall hittil har kommet med for å bedre sysselsettingssituasjonen, er klart utilstrekkelige. De vil ikke sikre full sysselsetting verken på kort eller lang sikt.

Regjeringen har tidligere uttalt at den ville komme tilbake til ytterligere tiltak for å bedre sysselsettingen når årets inntektsoppgjør var avsluttet. Årets LO/N.A.F.-oppgjør legger et godt grunnlag for en aktiv sysselsettingspolitikk. Vi krever derfor nå at Regjeringen holder sine løfter, og legger fram forslag for Stortinget som er tilstrekkelig til å sikre full sysselsetting.

Fram til 1990 må det skapes minst 200 000 nye arbeidsplasser her i landet. Landsorganisasjonen vil derfor oppfordre Regjeringen til å legge opp en langsiktig strategi for å møte utfordringene på arbeidsmarkedet i åra framover.

Fagbevegelsen kan ikke lenger akseptere en passiv sysselsettingpolitikk. LO vil derfor følge opp sine krav i direkte kontakt overfor de politiske organer.»

Sekretariatets forslag til uttalelse om prisstigningen har følgende ordlyd:

«LOs representantskap har i sin behandling av meklingsforslaget lagt til grunn at prisstigningen fra 1982 til 1983 begrenses til 9 prosent. Om LO-medlemmenes kjøpekraft skal sikres, og arbeidet for å bedre industriens konkurranseevne skal få tilstrekkelig effekt, må denne forutsetningen innfris.

I forhold til prisstigningen framhever Det tekniske beregningsutvalget i sin rapport lønnsutviklingen i øvrige områder som et vesentlig usikkerhetsmoment. LOs representantskap forutsetter derfor at alle andre grupper viser samme moderasjon.

LOs representantskap understreker Regjeringens selvstendige ansvar for prisutviklingen. Dersom forutsetningen ikke holder, må det treffes effektive tiltak for å begrense prisstigningen. Innfris ikke dette, vil det gi konsekvenser for lønnsoppgjøret i 1984.»

Dirigenten viste videre til følgende beregningsoppgave over «utvikling i disponibel realinntekt»:

Utvikling i disponibel realinntekt

Lønnsvekst 7,6 prosent.

Prisstigning 9,0 og 9,5 prosent.

Inntekt 1982	9,0	9,5
80 000		
Enslig	— 0,1	— 0,6
Ektepar med 2 barn	0,7	0,2
100 000		
Enslige	0,3	— 0,2
Ektepar med 2 barn	0,8	0,3
120 000		
Enslige	0,3	— 0,1
Ektepar med 2 barn	1,1	0,6
150 000		
Enslige	0,4	— 0,1
Ektepar med 2 barn	1,3	0,8

Debatten:

Walter Kolstad, Sekretariatet: — Det synes å nærme seg sedvane at Transportarbeiderforbundets representanter går sine egne veier i forbindelse med tariffoppgjør. I motsetning til oppgjøret ifjor, skjer det nå uten noen form for dramatikk.

Når jeg allerede under Sekretariatets utarbeidelse av detaljkravene ved dette oppgjør stemte imot opplegget, og når jeg har fulgt opp dette nå ved å stemme mot det meklingsforslag som foreligger her til behandling, er det ikke fordi vi fra Transportarbeiderforbundet ikke ser det delansvar fagbevegelsen har overfor sysselsettingen i vårt land. Heller ikke fordi vi ikke forstår at det ligger fordeler i å få bedret landets konkurranseevne. Men det jeg ikke forstår — og ikke vil være med på — er at fagbevegelsen skal påta seg et ansvar i den størrelsesorden som her er gjort, uten noen form for garantier fra den sittende borgerlige regjering. Jeg forstår med andre ord ikke at vi i en politisk situasjon som nå, skal være mer ettergivende — eller ansvarlig — om dere vil, enn når vi har en regjering utgått fra Arbeiderpartiet. Fortsetter vi slik, er jeg redd for at vi vil få beholde den borgerlige regjering lenge.

Etter min fortolkning av det foreliggende forslag, er 85 % garantibestemmelsen i sin opprinnelige form forsvunnet. Jeg tenker her på formen fra tariffoppgjøret 1980, hvor beregningene av 85 % fra 1. oktober skulle skje på den enkelte bedrift.

I Riksmeklingsmannens forslag står det bl.a. nå: «Hvis ikke annet blir avtalt, skal fordelingen skje som i 1982». Hva betyr så dette, jo det betyr at dersom ikke det enkelte forbund blir enig med sin motpart i Norsk Arbeidsgiverforening, skal lavlønnsstillegget legges flatt ut på alle — såvel de som ligger høyt lønnsmessig som lavt. Derved kan jeg fastslå at det er Arbeidsgiverforeningen — og den alene — som kan bestemme hvorvidt de lavest lønte skal komme opp i 85 % eller ikke pr. 1. oktober 1983. De har nemlig ensidig rett til å si nei. Den andre del er prognosene. De forbund som gikk inn på prognosert lønnsutvikling frem til 1. oktober 1982 ved vår oppgjør, bommet med 70 øre i negativ retning. Spørsmålet er hvor stor feilen blir nå.

At enkelte forbund har redusert prognosetallene, skal jeg la ligge, de kjenner sine områder best. Men for vårt forbund er det umulig å kunne stemme for en formulering som den foreliggende. Årsaken er enkel. Vårt forbund har ingen mal å gå ut

fra. Vi ble ikke enige med Norsk Arbeidsgiverforening ved våroppgjøret i 1982. Rikslønnsnemnda har heller ikke noe om 85 % med i sin kjennelse.

Så kan enkelte spørre, hvorfor ikke? Svaret er like enkelt. Jeg var med i LOs sekretariat og vedtok at garantibestemmelsen fra oppgjøret 1980 skulle forlenges med 2 år, og intet mer. På dette grunnlag fremmet ikke vi krav i denne forbindelse overfor Rikslønnsnemnda, det gjorde heller ikke den annen part.

Når så saken var tatt opp til doms, fikk vi et rundskriv som bl.a. sa at garantibestemmelsene var forlenget for en 2 års periode. Altså 1982 — 1984, i samsvar med Sekretariatets behandling, men så står det også: «Garantitillegget pr. 1. oktober 1982 er avgjort ved de forbundsvisse forhandlinger». Denne formulering kjenner jeg ikke fra noe sekretariatsvedtak.

Vårt forbunds normallønnssetser innen landtransporten på topp ligger langt under 85 %, og vi vet at det ville blitt utslag etter 1980-bestemmelsen pr. 1. oktober 1982, men N.A.F. har sagt nei, slik at det her foreligger en tvist til Arbeidsretten.

En av grunnene til min dissens ligger derved i det faktum at vårt forbund ikke har samme tariffmessig grunnlag som andre forbund, samtidig som jeg er av den overbevisning at den lille 85 % garantien beregnet på bedriftsplan nå er borte for godt. Vi burde ha gått den andre vei og krevet 85 % ned til det enkelte medlem. Grunnlaget skulle være etter mal av 1982-oppgjøret.

Det annet hovedpunkt som er grunnlag for min stemmegivning er det faktum at de som blir lønnet strengt i samsvar med sine normallønnsavtaler blir trukket med i gjennomsnittstallene hvor bl.a. lønnsglidning er med.

For vår del vil dette bl.a. slå ille ut for de ansatte i rutebilsektoren, hvor vi gjennom en årekke har kjempet for lik lønn for likt arbeid, uansett om man er bussarbeider i statlig, kommunal eller privat virksomhet.

Vi hadde så godt som greid den lønsmessige del nå, delvis med hjelp av kjennelsen i Rikslønnsnemnda, hvor vi fikk gjennomslag for dette krav.

Selv om det offentlige oppgjør ikke er slutført, og selv om kravene i disse sektorer baserer seg på nøyaktig samme års-lønnsvekst som i privat sektor, vet vi at regnestykket og resultatene kan bli et annet. Mindre overheng og mindre lønnsglidning kan pr. dato gi et større resultat.

Jeg kan ikke med min beste vilje gi min stemme til et slikt

resultat, når jeg vet at bussarbeiderne, på samme måte som stat og kommune, er uten lønnsglidning.

Jeg vet at min stemmegivning i denne saken har liten betydning for utfallet, men jeg synes det er riktig å markere sin mening, ikke bare følge med strømmen, selv om det til sine tider er mest behagelig.

Jeg kunne sagt adskillig også om det generelle tillegg, men skal la være det, bl.a. fordi jeg godt kunne tenkt meg ved dette oppgjør en ren prolongasjon for de som ligger behagelig til lønsmessig, mot sterkere garantier for de som virkelig ligger lavt. Men det er pussig å være vitne til at 75 øre, som skulle opprettholde kjøpekraften, er blitt til 40 øre, som likevel opprettholder kjøpekraften til tross for at prisprognosene ikke er endret direkte, bare i form av glidende prognoser på 1 %, eller mellom 8½ — 9½ %. Men, det er vel som jeg har uttalt tidligere, tariffoppgjørets beregningsmessige grunnlag er blitt så vanskelig å forståelsen går langt over hodene på de vi representerer, faktisk også over hode på meg, sannsynligvis.

Jeg ber ikke om massiv tilslutning til min dissens, hver enkelt må gi sin stemme som før, etter sin egen overbevisning.

Men en ting vil jeg avslutte med: skal LO igjen få fremgang, må denne forsamling — foran neste oppgjør — sørge for at opplegget også ivaretar de som faller mellom to stoler, såvel i gode tider — hvor lønnsglidningsforbundene henter det meste opp i perioden — som i dårlige tider, hvor alle må ta hensyn. I motsatt fall kunne det jo tenkes at til og med de på normallønnssetser, med lønnstillegg bare ved tariffrevisjonene, ikke finner seg tjent med det vi prøver å gjøre for dem.

Dagfinn Aam, Møre og Romsdal fylke, sa at han innledningsvis ville stille et par spørsmål til LO-formannen. — For tiden er det liten aktivitet ute og relativt liten interesse for mini-oppgjøret. Mesteparten av vårt tillitsmannsapparat er for tiden opptatt med å sikre arbeidsplassene, og er mere interessert i dette arbeidet enn å få 40 øre i tillegg. Formannen var inne på andre tiltak som kunne sikre sysselsettingen, og mitt første spørsmål er: Hvor mange arbeidsplasser kunne Arbeidsgiverforeningen garantere ble sikret ved å si nei til tillegg nå?

— Vi har også forundret oss over Det tekniske beregningsutvalgets påstander om at kjøpekraften opprettholdes, når vi vet at offentlige avgifter stiger med mellom 10 og 20 prosent. Er det enkelte høytlønte som får så store reallønnsøkninger gjen-

nom lønnsøkninger og skattelettelser, at folk med midlere og lavere inntekter får en såkalt gjennomsnittlig lønnsøkning.

— Våre forventninger til lønnsglidningen er nokså begrenset. På mange arbeidsplasser med tradisjonell forhandlingsrett og lønnsglidning, vil dette oppgjøret kun gi 40 øre, og det vil være veldig mange som ikke har noe grunnlag å gå til forhandlinger på. Det er jo vanskelig når store deler av vår arbeidsstokk er permittert.

— Det foregår en utstrakt misbruk av permisjoner ute på arbeidsplassene. Jeg har inntrykk av at den oppståtte situasjon bevisst utnyttet til unødvendig permittering.

Jardar Hendricksen, Østfold fylke, hadde inntrykk av at de 40 ørene det nå er snakk om, ikke er så interessant blant arbeidstakerne i den vanskelige situasjonen man nå står oppe i. — De som har uttalt seg om at LO setter arbeidsplassene i fare, sier seg nå fornøyd med resultatet, fordi det egentlig var et null-oppgjør man skulle ha hatt for ikke å skape ytterligere arbeidsledighet.

— For oss som kommer fra Østfold er det ikke til å unngå å komme inn på arbeidsløshetsproblemet. Vi har nemlig i Fredrikstad fått en rekord vi er lite stolte av, — vi ligger på landstopp i arbeidsledighet. I forbindelse med vårt årsmøte sendte vi en uttalelse til Regjeringen, og fikk et hyggelig svar tilbake fra herr Norvik, hvor han sier at det fra Regjeringens side er gjort veldig mye for å trygge sysselsettingen. Han sier også i skrevet at jernarbeiderne i Fredrikstad burde være fornøyd. Samtlige skipsbyggerier i Fredrikstad har halvert antallet ansatte, og det er ingen lysning å spore, snarere tvert imot. Etter arbeidskontorets uttalelse må vi regne med ytterligere arbeidsledighet.

— Det ble i et tidligere representantskapsmøte forlangt at man skulle kreve garanti for at andre grupper skulle vise det samme måtehold som LOs medlemmer. Imidlertid har vi fått kjennskap til at enkelte faktisk kan få en hel årslønn i lønnstillegg. Det virker som om dette er en bevisst handling fra Regjeringens side, og at de ønsker å skape splid og prioritere grupper utenfor LO. For ved de seneste oppgjørene har LO-medlemmene kommet dårligst ut lønnsmessig.

— Jeg håper nå at det fra LOs side legges press på myndighetene før Østfold er utradert som industrifylke.

— En annen ting jeg vil bemerke, er at både pressen og NRK har gjort sitt til for å skape forviklinger omkring oppgjø-

ret. Det måtte kunne gå an å presentere oppgjøret på en helt annen måte enn å fremstille det som om det dreide som om en fem-øring.

Rino Olsen, Telemark fylke: — Enkelte tror kanskje at Telemark er et industrifylke som har hatt full sysselsetting, men situasjonen er også hos oss ganske vanskelig. Riktignok ikke så ille som situasjonen er i Østfold.

Regjeringen og vår motpart har hele tiden ved dette tariffoppgjøret presisert at et null-oppgjør skulle redde arbeidsplassene. Nå har vi godtatt 40 øre, og nå må vi kreve at det settes alt inn på å få sysselsettingen opp på et nivå vi alle er tjent med.

— Jeg er helt enig med LOs forhandlingsdelegasjon som sa nei til 35 øre. Jeg tror vi kommer til å oppleve at der hvor vi ved tidligere oppgjør fikk kronetillegg, vil vi i senere oppgjør få øretillegg.

— Jeg synes det framlagte forslag fra Sekretariatet til uttalelse om sysselsettingen er meget bra. Alle de første punktene dekker godt mitt syn.

Når det gjelder verkstedindustrien har vi fått opplysninger om hva andre land gir av støttetiltak til denne industrien, og det viser seg at Norge faktisk ligger langt ned mot bunnen når det gjelder å gi støttetiltak. I den anledning vil jeg anmode LO om å øve press på myndighetene, slik at man klarer å få folk i arbeid igjen. Det er ting som tyder på at antall sysselsatte i verkstedindustrien kan bli halvert.

— Jeg synes også at LOs representantskap burde tilkjenne- gi at de setter alle krefter inn på å bekjempe høyrekreftene, og dermed få arbeidsledigheten ned på et anstendig nivå.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: — På bakgrunn av de høye ledighetstall vi har, og de vansker deler av vår industri sliter med, er det vel få som hadde regnet med et storoppgjør nå. Riktignok gikk vi ut med et krav som var det dobbelte av det vi får i generelt tillegg. På den annen side krevde N.A.F. et null-oppgjør. Resultatet er omtrent midt på treet. Regnestykket vil sikkert vise at kjøpekraften er opprettholdt for folk med lavere og midlere inntekter. Det er imidlertid ting som tyder på at det er få av våre medlemmer som forstår dette regnestykket. Noen form for prisgaranti eller garanti for effektive sysselsettingstiltak har Regjeringen ikke kommet med. Høyre-regjeringen, Bankforeningen og andre har i stor grad lykkes med å legges ansvaret

for sysselsettingen, prisutviklingen, rentenivået o.s.v. på oppgjøret og fagbevegelsen. Dersom det på tross av oppgjøret går galt, vil nok Regjeringen og N.A.F. vite å legge ansvaret på fagbevegelsen. Går det derimot bra, vil nok Regjeringen også høste gevinst.

— Jeg må også denne gang få komme med noen merknader til den såkalte garantiordningen. Jeg deler ikke Tor Halvorsens syn på den. Etter tariffoppgjøret i fjor hevdet vårt forbund at 85 prosent-garantiordningen fra 1980 ikke lenger eksisterer. Dette mener jeg er bekreftet for vårt forbunds vedkommende ved årets oppgjør. Slik ordningen nå viser seg å slå ut, har det ingen ting med 85 prosent-garantiordningen å gjøre. Utslagene nå er helt vilkårlige. Mange bedrifter innen vårt forbund med lønnsnivå godt under 85 prosent får ikke noe garantitillegg i det hele tatt. Mens andre bedrifter med lønnsnivå på industriens gjennomsnitt får garantitillegg. Fiskehermetikken får et høyt lavtlønnsstillegg, fordi hele bransjen så å si ligger omkring 80 prosent av industriens gjennomsnitt. Denne bransjen måtte få høye lavtlønnsstillegg uansett hvilket lavtlønnsystem som anvendes. Så har vi i vårt forbund en bransje med et lønnsnivå på ca. 96 prosent — og med en stor fagarbeidergruppe på over 100 prosent — som får garantitillegg. En annen bransje på 90 prosent — med fagarbeidere på omkring 100 prosent — får 30 øre i garantitillegg, mens en annen bransje på ca. 94 prosent — med bedrifter godt under 85 prosent — ikke får noen ting.

Påstanden om at det systemet for garantiordningen vi nå har slår vilkårlig og urettferdig ut, bekreftes bare ved disse få tallene jeg nevnte. Vi er selvsagt glad for alle de tillegg våre medlemmer får. Imidlertid var systemet med bransjevis beregning og lavtlønnsstillegg som vi hadde tidligere, langt fra noen god ordning, og løste så visst ikke noe lavtlønnsproblem. Men det var tross alt et visst system i selve ordningen, og ikke de samme tilfeldigheter som vi nå har fått. Jeg vil sterkt understreke at med den avtalen vi fikk i fjor, kunne ikke resultatet bli annerledes i år. Det jeg sier her og nå er derfor ikke ment som noen kritikk mot resultatet, men jeg ønsker å rette søkelyset på den någjeldende såkalte garantiordning. Det er altså en opprettholdelse av vårt syn på det avgjørende tilbakeskritt som skjedde i fjor når det gjelder lavtlønnsproblemet.

— Skal den solidariske lønnspolitikken føres videre, så må dette spørsmålet bli gjenstand for inngående behandling i tiden framover.

— Ellers er det å beklage at vi ennå ikke har klart å få massemedia til å forstå hva garantiordningen gikk ut på, og hvordan den virker nå. I går sto det i avisene at lavtlønnsstilleggene er basert på 85 prosent-regelen om at ingen skal tjene mindre enn 85 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, og at denne ordningen opprettholdes som en generell regel. Dette har jo ingen ting med virkeligheten å gjøre. Så god var ikke den ordningen vi hadde i 1980. Riktignok var det noe slikt vi hadde håpet å videreutvikle den til, men i dag er dette fjernere fra virkeligheten enn noen sinne.

— Etter bruddet i meklingen var det mange som deltok i meklingen fra vår side som brukte sterke uttrykk om hvordan meklingsinstitusjonen og meklingsmannen fungerte. Vi kan registrere at det var det samme vi opplevde og ga uttrykk for etter meklingen for en del av våre bransjer i fjor. I fjor fikk vi imidlertid inntrykk av at det var oss det var noe i veien med da vi ikke kom fram til enighet.

— Vi kan slå fast at det bare er å godta det oppgjøret vi nå har fått, og så la resultatet — men ikke erfaringene — gå i glemmeboken, sa *Rolf Frøysland* til slutt i sitt innlegg.

Kai H. Finstad, Norsk Transportarbeiderforbund, sa at medlemmene i Transportarbeiderforbundet nå begynner å bli frustrerte over tariffoppgjørenes resultater. Det har omtrent blitt en vane at transport dissenterer når det gjelder anbefalte forslag ved tariffoppgjørene. — Ja, hva annet skal vi gjøre når vi hele tiden føler at vi faller mellom to stoler?

— Det er ikke så svært mange som forstår hvordan en normal lønnsavtale kan slå så negativt ut når det gjelder manglende muligheter for å rette opp lønnsforholdene ved lokale forhandlinger. Dette er forhold som gjør at vi til stadighet blir hengende etter lønnsmessig. En topplønn i landtransportområdet på kr. 37.80 pr. time + de nå vedtatte 40 øre, er ikke mye å bli feit av. Legger vi på 12 øre i lavtlønnsstillegg, ender vi på kr. 38.32.

Vårt måtehold må sies å være godt ivare tatt i denne sektor. Bussarbeiderne har i mange år kjempet for å få samme lønn som de offentlige sjåfører. Nå medfører sannsynligvis dette oppgjøret at avstanden bare øker. Hvordan skal vi tillitsmenn i transport få forståelse blant våre medlemmer dersom vi ikke dissenterer og markerer vår frustrasjon ved å stemme imot det fremlagte forslag.

— Tariffoppgjørenes beregninger og fremlagte statistikker har blitt så vanskelig å følge med i, at det er omtrent håpløst

for vanlige tillitsmenn å forstå dem. Hvordan føler da det vanlige medlem dette?

Transport mener at tilbudet som helhet er for spinkelt, spesielt når 85 prosent-garantien slår til de grader sprekker at den sannsynligvis ved neste korsvei er helt strøket av kartet.

Lars Haavik, Norsk Sosionomforbund, sa at grunnlaget for de problemene man nå har havnet i, ligger i at man har trodd på myten om sammenhengen mellom lønn og sysselsetting. — At det er vi som har ansvaret for konkurranseevnen, og at vi kan bedre den ved å være moderate. Det tror jeg er en fiksjon.

— På forrige representantskapsmøte kritiserte jeg at man koblet sammen dette med å love moderasjon mot sysselsettingsgarantier og prisgarantier. Nå har vi kommet i en situasjon hvor vi har vært moderate, men såvidt jeg kan se, har vi ikke fått noen garantier. Det synes jeg er ganske betenkelig.

Man har ikke fått garantiene nå, men man kommer med forslag til uttalelse blant annet om prisstigningen, og kommer med en ny trussel for oppgjøret i 1984.

Jeg har imidlertid lært at det å komme med tomme trusler i forhandlinger, er en dødssynd. Da mister man troverdighet og står dårligere rustet senere. Jeg mener at Representantskapet her kom med en slik tom trussel når de koblet disse ting sammen i kravet.

— Tor Halvorsen sier at man ikke har gått på akkord med garantiordningen, men jeg kan ikke se annet enn at garantiordningen er blitt svekket fra år til år. Jeg er derfor enig med dem før meg som har kritisert dette.

Jeg synes også det er ganske fantastisk å få det foreliggende resultatet til å bli «opprettholdelse av kjøpekraften». Det er mulig det er noen personer som får det, men det er en langt større gruppe som jeg ikke kan se på noen måte får opprettet kjøpekraften med det resultat som foreligger.

— Når det gjelder uttalelsen om prisstigningen, så vil jeg — fordi jeg anser også den som en tom trussel — rett og slett stemme imot den. Jeg vil i alle fall ha begrunnet hvilke tiltak man vil sette i verk hvis man ikke får prisgarantier neste år. Da må man ha et alternativ, en konkret utformet trussel, som man er villig til å sette i verk hvis man ikke får garantiene. Det hadde man ikke i år.

— Når det gjelder uttalelsen om sysselsettingen, vil jeg — i tråd med det jeg har sagt — fremme følgende forslag:

«Følgende setning i 6. avsnitt strykes:

«Årets LO/N.A.F.-oppgjør legger et godt grunnlag for en aktiv sysselsettingspolitikk.»»

— Jeg mener det er helt andre ting som skal til for å få en aktiv og bra sysselsettingspolitikk.

— Ellers vil jeg slutte meg til det Walter Kolstad har sagt, og vil stemme mot dette resultatet.

Hammon Hovind, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: — I det forrige representantskapsmøtet hadde vi noen sentrale punkter som krav ved dette mini-oppgjøret. Det var bl.a. opprettholdelse av kjøpekraften for dem med lavere og midlere inntekter, og spørsmålet om sysselsettingen.

Det er mange talere som har vært inne på forståelsen av dette oppgjøret, og det skjønner jeg godt, for ved min arbeidsplass var det mange som stilte spørsmål om dette. Jeg vil derfor be om at LO går ut med en informasjon om grunnlaget for oppgjøret og resultatet. Vi har dessverre i den senere tid vært vitne til hvilken makt massemedia har, og jeg vil ikke si at LO har kommet sterkest ut i den forbindelse.

— Det er nå prisene som er det store spørsmålet når det gjelder opprettholdelse av kjøpekraften, og det er Regjeringens håndtering av prisstigningen som vil bli det helt sentrale. Jeg synes at det i det foreliggende forslag til uttalelse om dette ligger en garanti. Slår ikke dette til, tror jeg medlemmene vil forlange at det skal skje noe ved lønnsoppgjøret i 1984.

— Det er fremdeles sysselsettingen som er ett av de mest sentrale punktene, og ute på arbeidsplassene er det mange som stiller seg spørsmålet om årets inntektsoppgjør vil være med på å hjelpe på sysselsettingssituasjonen.

Jeg synes det foreliggende forslag til uttalelse om sysselsettingen ikke er så dårlig. Imidlertid synes jeg det er en ting i punkt 7 som ikke stemmer med det som står foran i forslaget. Der står det nemlig: «Fram til 1990 må det skapes minst 200 000 nye arbeidsplasser her i landet. Landsorganisasjonen vil derfor oppfordre Regjeringen . . .» Det er ikke dét vi skal gjøre. Jeg fremmer derfor følgende forslag:

«Fram til 1990 må det skapes minst 200 000 nye arbeidsplasser her i landet. Landsorganisasjonen forlanger derfor at Regjeringen legger opp en langsiktig strategi for å møte utfordringene på arbeidsmarkedet i åra framover.»

— Dette gjelder uansett hvilken regjering vi får.

Ann Jorid Thingvold, Troms fylke: — Når man kommer fra et fylke som Troms, med så mange næringsfattige kommuner, så kan man ikke reise hjem uten å ha sagt noe om det foreliggende forslag til uttalelse om sysselsettingen.

— Jeg savner i forslaget noe som går mer direkte på hvilke muligheter kommunene har til i hvert fall å opprettholde dagens nivå. Det er i forslaget til uttalelse tre, muligens fire punkter som berører dette. Det gjelder det første punktet om øking av bevilgninger til arbeidsmarkedstiltak, økt innsats i offentlig virksomhet, nedsettelse av rentenivået og øking av statsbankenes innvilgningsrammer.

— Dette vil selvsagt berøre kommunene, men de fleste fattige kommuner har kommet inn i en uvanlig ond sirkel.

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltak, så er det de rike kommunene som nyter godt av dette, fordi de har økonomi til å finansiere de 25 prosent de trenger for å sette i gang arbeidsmarkedstiltak. Det har ikke de fattige kommunene.

Når kommunene ikke har råd til å investere, ikke har råd til å vedlikeholde veiene, legge vann og kloakk osv., vil det ikke bli økt offentlig virksomhet.

— Jeg vil spørre dirigenten om det er mulig at Sekretariatet, hvis Representantskapet gir sitt samtykke til det, kan innarbeide en eller flere setninger som går litt mer på kommunenes økonomi, og dermed også økt sysselsetting i de næringsfattige kommunene.

Egil Bøckmann, Handel og Kontor i Norge: — Etter min oppfatning har de prinsipper den moderate holdning Representantskapet la til grunn for forhandlingene ikke fått uttelling i forhandlingsresultatet. Jeg henviser her til punkt 3 i vedtaket fra siste representantskapsmøte. Det er ikke lagt fram noen konkret prisprognose. Det vi har fått er et bestillingsverk, som i høyeste grad er usikkert, og det er tolket i gunstigste retning. Det er slik at her må de best mulige forutsetninger slå til.

Heller ikke når det gjelder punkt 4 har vi fått uttelling. Det eneste vi med sikkerhet vet når det gjelder kjøpekraftutviklingen, er at den er mest positiv for de høyest lønte på grunn av skatteendringene. Selv om prisstigningen blir etter Det tekniske beregningsutvalgets antagelser, vil nok resultatet innebære fortsatt nedgang i kjøpekraft for de fleste med lave og middels inntekter.

— Både fra den lokale arbeidsgiver og fra N.A.F.s centralstyre er det varslet motstand mot større lokale tillegg, som for

en dels vedkommende kunne bidra til opprettholdelse av kjøpekraften. Arbeidsmarkedssituasjonen taler ikke til fordel for videre lønnsglidning i år. Dette gjelder ikke minst de fleste av lavlønnsgruppene. Hva lavlønnsgruppene angår, er den videre praktiske avviklingen av 85 prosent-ordningen det mest betenkelige. Inspirert av dette krever nå N.A.F.s centralstyre at hele 85 prosentregelen i prinsippet skal bortfalle.

Vi løser ikke dette systems økonomiske problemer ved fortsatt nedgang i disponibel reallønn. Heller ikke enkelte bransjers problemer løses ved å konkurrere om å få like lav lønn som arbeidskamerater i land som det konkurreres om markedsandeler med. Det er ikke lønnsutviklingen som forårsaker og forsterker arbeidsledigheten, verken her eller i andre land. Og vi vil bittært erfare at dette oppgjøret ikke er noe bidrag til full sysselsetting, slik formannen påstår. Fem år med kjøpekraftnedgang har ikke bidratt til redusert arbeidsledighet.

— Avslutningsvis vil jeg si litt om taktikken. Forhandlingsdelegasjonen har forhandlet seg så langt ned at en eventuell konflikt ikke ville bli forstått av medlemmene. Det bør nå bli slutt med dette såkalte «ansvarlige opplegg» og å møte N.A.F. med minimumskrav, når N.A.F. på sin side kommer med et maksimumskrav, nemlig *null*. I et slikt minimumskrav er det lite slingringsmonn, og et resultat som innebærer fortsatt kjøpekraftnedgang for fagorganiserte, og enstemmighet i N.A.F.s centralstyre, er et dårlig resultat som svekker Landsorganisasjonen. Jeg vil gjerne minne Representantskapet om den skissen jeg la fram på siste representantskapsmøte, som kunne ha gitt et ansvarlig opplegg med et taktisk overtak på N.A.F., og plassert ansvaret for prisutviklingen der det hører hjemme. Det er nå på tide å forhandle på en måte som vil bli forstått og støttet av våre medlemmer.

Asbjørn Bjørnset, Norsk Tjenestemannslag: — Det er riktig at oppgjøret ikke skaper noe stort engasjement fra medlemmenes side, fordi spørsmålet om sysselsetting og økonomisk politikk har mye større betydning. Det som er verre, er at resultatet av oppgjøret også får medlemmene til å stille spørsmålet om vitsen med oppgjør i det hele tatt. Når det generelle tillegget betyr så lite, og når lavlønnsordningen blir sveket, så vil det bli svært mange som faller utenfor. Det er også klart at de regnestykkene som blir presentert er misvisende for mange medlemmer. Oversikten over utviklingen i disponibel realinntekt viser at f.eks. enslige med inntekt på 100 000

kroner som bare får det generelle tillegget, får en nedgang i kjøpekraft på bortimot 0,2 prosent. Det er klart at for de mange medlemmene som får dette resultatet av oppgjøret, er situasjonen en helt annen enn de regnestykkene vi sender ut viser.

— Jeg synes det burde være en del av informasjonen fra LO, at vi forteller hvor mange som ut fra erfaringer kan regne med å få lønnsglidning, og hvem som bare kan regne med å få de faktiske tilleggene. Vi kan ikke si at vi klarer å opprettholde kjøpekraften for de fleste LO-medlemmene dersom det er en stor gruppe som ikke får noe annet enn 40 øre.

— Jeg tror at erfaringene fra dette oppgjøret må føre til at vi foran neste tariffrevisjon må få en skikkelig analyse og gjennomdiskutering av hvorledes de forskjellige komponentene — generelle tillegg, lavlønnsordning og lønnsglidning — fungerer i forhold til hverandre, og hvordan det slår ut for de fleste medlemmene i LO. Vi må legge opp til overføringer som gjør at vi får en skikkelig lavlønnsordning. Det må være en viktig sak ved kommende tariffrevisjon.

— Tor Halvorsen nevnte at vi som fagorganiserte var interessert i lavere prisstigning, og at det er en fordel om vi kan sikre kjøpekraften ved lavere tillegg, dersom prisstigningen på denne måten blir mindre. Jeg er selvsagt enig i det, men problemet i dagens situasjon er at vi har en regjering som legger større vekt på å redusere prisstigningen enn å holde oppe sysselsettingen. Det er helt klart at den økonomiske politikk som blir ført, har som overordnet mål å redusere prisstigningen, og i praksis legger mindre vekt på en politikk som kan redusere arbeidsledigheten. Det er i den situasjonen det blir problematisk at LO går inn for at vi skal vise moderasjon, når ikke de andre sidene i den økonomiske politikken er tilpasset det målet å redusere arbeidsledigheten.

— Det jeg virkelig synes er svakt i LOs økonomiske argumentasjon, er at man alltid snakker om konkurranseevnen, og stadig legger vekt på situasjonen for eksportindustrien. Vi må jo også se det slik at dersom kjøpekraften går ned eller stagnerer, så vil det bli mindre etterspørsel og mindre aktivitet i den industrien som produserer for hjemmemarkedet. Jeg synes alltid man har undervurdert den siden ved lønnsutviklingen.

— Når det gjelder forslaget til uttalelse om sysselsettingen, så synes jeg den stort sett er all right. Imidlertid vil jeg støtte det som ble sagt om viktigheten av å få med noe om kommunenes og fylkenes økonomiske situasjon. Det faktiske forhold er

at svært mange fylker og kommuner har så dårlig økonomi at de ikke kan gjennomføre de sysselsettingstiltak som de har lagt opp til. Jeg synes derfor det hadde vært en fordel om det hadde vært klarere uttalt at vi ser det som viktig i dagens situasjon at fylkenes og kommunenes økonomi blir styrket.

Jeg fremmer derfor følgende forslag til *tillegg til punkt 6, første avsnitt på side 2 i uttalelsen om sysselsettingen*:

«Vi vil i denne sammenheng peke på at styrking av kommunenes og fylkenes økonomi vil ha positiv betydning for sysselsettingen.»

Knut Åge Andersen, Norsk Tjenestemannslag: — Walter Kolstad sa blant annet i sitt innlegg at tariffoppgjørene og beregningene går langt over hodet på de vanlige medlemmene, og at det er komplett umulig å følge med i hva de enkelte tall og beregninger betyr. Jeg har spurt en del av våre medlemmer hvordan de forstår dette oppgjøret. Det inntrykk jeg sitter igjen med, er at de vanlige medlemmene ikke skjønner noen ting av lønnsglidning, overheng, etterslep osv. Og hvis virkelig situasjonen nå er slik at de vanlige medlemmene ikke klarer å følge med i hva som foregår, hvordan skal vi da kunne forvente økt aktivitet ute i avdelingene og blant medlemmene? Vi må forsøke å forklare medlemmene hva de forskjellige begrepene innebærer. Her synes jeg at fagbladredaktørene har et meget stort ansvar. De må på en langt klarere måte forklare begrepene for medlemmene.

— Jeg tror derfor at alt snakket om fem-øringen o.lign. skyldes at vi ikke har kunnet forklare skikkelig hva det dreier seg om.

— Når det gjelder den økonomiske politikken, så virker det som om Kåre Willoch, når han er fremme på TV-skjermen og maner til måtehold, får gjennomslag også hos LO-medlemmene. Det blir fremstilt som om det er oss som skal redde A/S Norge fra å gå rett til bunns. Også her tror jeg det svikter på informasjonssiden. Vi må i langt større grad forklare medlemmene den nøyaktige sammenhengen mellom den økonomiske politikken som blir ført og den situasjon landet er i. Fagbladene skal selvsagt ikke trykke store artikler om ideologi, men kort og godt en konkret påvisning av hvordan Høyre-politikken slår ut, med klare tall og fakta.

— Forslaget til uttalelse som er lagt fram, synes jeg stort sett er bra. Det ser imidlertid ikke ut til at konkrete forslag fra LO hjelper på den nåværende regjeringen.

— Vi må nå sette hardt mot hardt, og kreve iverksatt flere arbeidsmarkedstiltak, og vi må gå hardere ut for å få en omlegging av den økonomiske politikken.

— Når det gjelder Riksmeklingsmannens forslag, er jeg enig i den betraktning Walter Kolstad gjorde seg til talsmann for, og jeg vil stemme imot forslaget.

Einar Hysvær, Sekretariatet: — Jeg fulgte også Walter Kolstads innlegg med stor interesse, og jeg merket meg da et utsagn som gjorde at jeg vil ta ordet til hans innlegg.

— Walter Kolstad sa at han ikke ville følge med strømmen, selv om det er det mest behagelige. Man kunne jo da få inntrykk av at flertallet i Sekretariatet av makelighetshensyn er enig med administrasjonen i det som foreligger. Jeg tror ikke det er så enkelt. Jeg har det bestemte inntrykk at det ikke trengs noen store anstrengelser eller noe stort mot for å kunne hevde sine meninger i Sekretariatet.

— Det var kanskje i første rekke vårt forbund som i fjor slåss fordi vi ikke likte at vi fjernet oss fra lavlønnsmodellen ved tariffoppgjøret i 1980.

Jeg har forsåvidt ikke noe problem med å akseptere tingenest tilstand akkurat i år, i og med at vi nå er i det andre avtaleåret. Vi har i alle fall den fordel nå at tillegget man får går direkte på satsene i overenskomsten. Garantitilleggene belastes nå den enkelte bedrift, og jeg tror det er det vi bør være mest opptatt av i tiden som kommer. N.A.F. går jo nå ut og krever garantiordningen fjernet. Garantiordningen av 1980 hadde en del elementer i tillegg til selve garantiordningen. Det var nøkkelford som lønnsglidningsproblemer, finansieringsproblemer og etablering av Lavlønnsfondet. Det forhold at bedriftene og de ansatte skulle dele utgiftene likt, har jo endret seg.

Jeg tror det er et sterkt behov for at vi i god tid foran neste tariffoppgjør kommer sammen — i hvert fall i Sekretariatet — og diskuterer hvordan vi skal bevare garantiordningen. Jeg tror det vil være den største katastrofen som har skjedd i fagbevegelsens historie hvis ordningen blir kuttet ut. Det må ikke skje. Det må være den store hovedoppgaven foran neste korsvei.

Oddvar Amundsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund: — Igjen opplever vi at vi må vise sterk moderasjon av hensyn til konkurranseevnen og for å trygge arbeidsplassene. Både fra Regjeringen og N.A.F. ble det ganske tidlig ved dette opp-

gjøret lansert en null-løsning for å trygge arbeidsplassene. På representantskapsmøtet i januar i år hevdet vi med styrke at kjøpekraften i alle fall måtte opprettholdes. Vi har nå i store deler av norsk arbeidsliv tusenvis av permisjoner. Sett på den bakgrunn fortøner diskusjonen om 75 eller 40 øre i tillegg pr. time seg som et lite problem, når det for andre er snakk om i det hele tatt å ha et meningsfylt arbeid å gå til. Når vi nå har vist så stor moderasjon, så må vi kunne presse Regjeringen til å sikre sysselsettingen, og til å få prisstigningen ned på et akseptabelt nivå. Jeg tror nå tidspunktet har kommet til å vise at når Landsorganisasjonens medlemmer og tillitsmannsapparatet viser ansvarlighet, så forlanger vi også en politikk ført ut fra våre prinsipper.

— Jeg kan ikke akseptere et tillegg på 40 øre så lenge man ikke har fått noen garantier fra Regjeringen. På Borregaard har vi fått klar beskjed om at selv om vi får forhandlinger, vil det ikke bli gitt 5 øre i generelt tillegg. Administrasjonen hevder med styrke at det ville være uhørt å gå til generelle lønnsjusteringer lokalt når man samtidig har 1500 arbeidstakere deltidspermitterte, sogar med en trussel om hel permittering hengende over hodet.

— Jeg tror tiden nå er inne til å vise at vi vil sette kraft bak våre krav om at Regjeringen må sikre sysselsettingen og få prisstigningen ned på et akseptabelt nivå.

Ingeborg Jacobsen, Bekledningsarbeiderforbundet: — Jeg tror vi nå bør få en omfattende diskusjon før neste tariffoppgjør, og ikke bare møtes én gang og få hele opplegget klart.

Jeg er veldig skuffet over et så moderat oppgjør uten noen som helst garantier. Vi har ingen garanti for at prisstigningen vil bli det som prognosene sier. Hvis vi neste år stiller tilsvarende større krav, vil det sikkert også bli krav om moderasjon. Og det er alltid LOs medlemmer som skal vise moderasjon. Det begynner nå snart å bli et munnsvar dette at alle andreskal følge de retningslinjer som trekkes opp mellom LO og N.A.F. Vi kan gjerne hevde det så lenge det er pust i oss, men det skjer ikke likevel.

— Generelt kan vi si at det blir stadig vanskeligere å forklare tariffoppgjørene, — det er vanskelig å forklare lønnsglidning og det er enda vanskeligere å forklare overheng. Men enda vanskeligere er det å forklare at dette blir tatt til inntekt for en lønnsglidning de slett ikke har hatt. Det skjer nemlig ofte. Vi har også en god del som har normallønnsatser.

Når det gjelder det lavlønnsstillegget som skal gis, så må vi i hvert fall forsøke å få det plassert på våren sammen med det andre tillegget, uansett størrelser på tillegg. Får vi det 1. oktober, slår det enda mere ut i overheng. Det tror jeg også er av de ting vi må tenke litt mere på.

— Hvis vi ser på de grupper som ved dette oppgjøret har gått med på å moderere sine krav når det gjelder 85 prosentregelen, så viser det litt av det vi var inne på da vi diskuterte Lavlønnsfondet, og hvem som hadde mest behov for dette fondet. Jo, det var nettopp dem som nå modererer sine krav, mens de som trakk størstedelen ut av fondet, ikke modererer sine lavlønnskrav. Det viser igjen at det vi skulle ha gjort dengang, var å forsøke å gjøre noe ved det som var feil i Lavlønnsfondet.

— Jeg vil bare understreke det Tor Halvorsen sa om neste oppgjør og støtten til de lavlønnte.

— Jeg skal stemme for forslaget, men det er med stor ulyst.

Debatten var dermed avsluttet, og *dirigenten* ga ordet til LO-formannen, *Tor Halvorsen*, for en oppsummering.

Tor Halvorsen: — Jeg har forståelse for at de som stemte imot opplegget dengang vi trakk opp retningslinjene for oppgjøret, også i dag stemmer imot forslaget. Jeg finner det ganske naturlig. Men når flere har vært inne på lavlønnsordningen, så må man ikke glemme at vi hadde et forbundsvist tariffoppgjør i 1982, hvor Representantskapet vedtok nokså klart at vi måtte sørge for å få til en ordning som gjorde at bedriftene overtok ansvaret for lavlønnsordningen, og at vi gradvis skulle bygge ned Lavlønnsfondet. Det var det utgangspunktet forbundene hadde da de forhandlet om lavlønnsordningen for en ny tariffperiode. De kom fram til en ordning hvor de klarte å få til at bedriftene i fremtiden skulle belastes lavlønnsordningen fullt ut, og at vi også gradvis skulle trappe ned fondet. Dette var en forhandling hvor forbundene fant at de kunne gå inn for en noe annen fordeling, i vesentlig grad på bransjen. Men det var også forbund som fant andre løsninger. Dette ble vedtatt ved de forbundsvise oppgjør ved uravstemning i 1982. Når vi nå er i en mellomperiode, er det vår oppgave å videreføre det vedtaket som våre medlemmer fattet ved uravstemningen i 1982. Der hvor man etter forhandlinger og på frivillig basis har

funnet å gjøre det på en annen måte, har vi sagt OK, men blir man ikke enig om noe annet, skal man gjøre det på samme måte som i 1982. Vi har altså den samme ordningen i dag som ble vedtatt i 1982. De som hevder at det foregår en videre uthuling av garantiordningen, har ikke forstått hva som har foregått.

— Flere har vært inne på den andre viktige siden av dette oppgjøret, nemlig forholdet til sysselsettingen. Jeg er glad for at man legger såpass mye vekt på dette. Selv om Regjeringen hittil ikke har vært villig til å gjøre det vi mener de burde ha gjort i den sammenheng, så må det være vår oppgave å øke aktiviteten og gjøre hva vi kan. Jeg vet at ulike forbund og sammenslutninger innenfor fagbevegelsen arbeider intenst med saken, og vi skal gi dem all den — både moralske og reelle — støtte vi kan.

Jeg tror vi må kunne slå fast at lønningenes betydning for sysselsettingen er sterkt overdrevet. Jeg synes de tall og synspunkter som kom fram i Aukrust-utvalgets utredning i forrige uke, klart ga uttrykk for dette. Ved visse regneeksempler kunne en slå fast at 2 prosent lavere lønns tillegg ville bety 2 800 flere arbeidsplasser over tre år. Og dette skal vi da se i forhold til 70 000 arbeidsledige. Da ser man i realiteten hvor lite selve lønnsproblematikken har å bety i sysselsettingssammenheng, og at det er økonomisk-politiske vedtak som er det helt avgjørende. På den annen side vil jeg gjerne understreke, at det er klart at i et reelt konkurranseforhold til utlandet kan man selvfølgelig ikke se bort fra at dette er én av faktorene. Vi har tatt ansvaret for en del av dette, — det er andre som må ta ansvaret for det som står igjen.

— Så til problemet med at tariffavtalene blir stadig vanskeligere å forstå: Etter at vi i 1970-årene gikk inn i de såkalte kombinerte oppgjørene — hvor vi skulle frem til real-disponibel inntekt, med bakgrunn i nominelle lønnsøkninger med skatter, avgifter, prisstigning — så må vi bare erkjenne at det er blitt et vanskelig og komplisert regnestykke. Jeg håper vi skal kunne få gitt klart uttrykk for hva i hvert fall dette oppgjøret innebærer. Vi skal få trykt opp forslagene, og skal forsøke å lage en informasjonsbrosjyre som på en rimelig måte kan vise hvordan dette er å forstå.

— Flere har gitt uttrykk for at de skjønnte at den situasjonen vi hadde lørdag ikke var noen fem-øreskrig. Jeg er veldig glad for at Representantskapet har forstått det. Det var nemlig helt andre og alvorlige spørsmål som var inne i denne sammenheng. Det var spørsmål om hvordan vår tariffpolitikk skulle

utvikle seg i fremtiden. Skulle vi fremdeles ha et system hvor man mekler på frivillig grunnlag, og hvor partene skal søke å nå fram til enighet ved mekling, eller skal vi ha innført en ny domstol innenfor tariffpolitikken? Det var i realiteten det problemet vi sto overfor. Det er noe langt, langt viktigere enn et 5 øres-spørsmål, slik enkelte ønsker å fremstille det.

— En del har vært inne på kommunenes økonomi i tilknytning til visse sysselsettingstiltak. I mitt innlegg nevnte jeg også at slik forholdet nå var, ville vi ikke få den effekten av den såkalte pakken som Regjeringen la fram på grunn av at kommunene har for store vanskeligheter med økonomien til å få satt tiltakene i verk. Jeg vet at man i Kommuneforbundet nå — i likhet med en del andre forbund — har arbeidet med en bred gjennomdrøfting av sysselsettingsspørsmål knyttet til kommunene, og de kommer til å ta opp dette problemet konkret. De skal behandle det i sine organer, og vi skal presentere dette via LO over til de politiske myndigheter. Jeg kan derfor love at dette spørsmålet vil bli ivare tatt på en meget ansvarlig måte.

— Vi har lagt fram et forslag for Representantskapet, som kunne ha vært bedre, men jeg synes likevel man skal vurdere den situasjon en befinner seg i. Man skal vurdere det som var utgangspunktet for Representantskapets vedtak, og man må se helheten i det hele. Kanskje man da kommer fram til, både her og senere, at en ikke kommer så mye dårligere ut enn forutsetningene, kanskje tvert imot.

— Det blir nå vår oppgave å presse på tiltak som gjør at de forutsetningene vi legger til grunn, virkelig blir fulgt opp av de politiske myndigheter. Der har vi et felles ansvar.

Votering:

Dirigenten konstaterte at man skulle vortere over to forslag til uttalelse, Riksmeklingsmannens forslag og tre endringsforslag til uttalelsene.

Han foreslo at man først voterte over uttalelsene og deretter over Riksmeklingsmannens forslag.

Representantskapet var enig i denne fremgangsmåten.

Til følgende forslag til uttalelse om prisstigningen var det ikke noen endringsforslag:

«Uttalelse om prisstigningen

LOs representantskap har i sin behandling av meklingsforslaget lagt til grunn at prisstigningen fra 1982 til 1983 begrenses til 9 prosent. Om LO-medlemmenes kjøpekraft skal sikres og arbeidet for å bedre industriens konkurransevne skal få tilstrekkelig effekt, må denne forutsetningen innfris.

I forhold til prisstigningen framhever Det tekniske beregningsutvalget i sin rapport lønnsutviklingen i øvrige områder som et vesentlig usikkerhetsmoment. LOs representantskap forutsetter derfor at alle andre grupper viser samme moderasjon.

LOs representantskap understreker Regjeringens selvstendige ansvar for prisutviklingen. Dersom forutsetningen ikke holder, må det treffes effektive tiltak for å begrense prisstigningen. Innfries ikke dette, vil det gi konsekvenser for lønnsoppgjøret i 1984.»

VEDTAK: Sekretariatets forslag til uttalelse om prisstigningen ble vedtatt mot 1 stemme.

Til forslaget til uttalelse om sysselsettingen var det innkommet tre forslag til endringer.

Lars Haavik fremmet følgende forslag:

«Følgende setning i 6. avsnitt strykes. «Årets LO/N.A.F.-oppgjør legger et godt grunnlag for en aktiv sysselsettingspolitikk.»»

VEDTAK: Sekretariatets forslag til tekst i uttalelsen ble vedtatt mot 2 stemmer.

Asbjørn Bjørnset har fremmet følgende tillegg til punkt 6:

«Vi vil i denne sammenheng peke på at styrking av kommunenes og fylkenes økonomi vil ha positiv betydning for sysselsettingen.»

Dirigenten: — Flere andre talere har også vært inne på den samme problemstillingen, og dirigenten vil gi uttrykk for at den harmonerer godt som et tillegg til dette avsnittet. Jeg vil derfor foreslå at tillegget tas inn i uttalelsen.

VEDTAK: Det ble enstemmig vedtatt å ta med den av Bjørnset foreslåtte tilføyelse i uttalelsen om sysselsettingen.

Fra *Hammon Hovind* foreligger følgende endringsforslag til 7. avsnitt i uttalelsen:

«Fram til 1990 må det skapes minst 200 000 nye arbeidsplasser her i landet. Landsorganisasjonen forlanger derfor at Regjeringen legger opp en langsiktig strategi for å møte utfordringene på arbeidsmarkedet i åra framover.»

Dirigenten sa at han ikke hadde noe imot å anbefale Hovinds forslag til forandring av teksten.

VEDTAK: Forslaget fra *Hammon Hovind* om endring i teksten i uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Man voterte deretter over hele forslaget til uttalelse om sysselsettingen, med de endringer man hadde vedtatt.

VEDTAK: Forslaget til uttalelse om sysselsettingen, med de vedtatte endringer, ble vedtatt mot 2 stemmer.

Den endelige uttalelsen har dermed følgende ordlyd:

«Uttalelse om sysselsettingen

Arbeidsledigheten er hovedproblemet i det norske samfunnet. Den har i den siste tiden steget, og vi har nå en rekordhøy ledighet på ca. 70 000 personer. Regjeringen har ikke ført en politikk som har motvirket denne utviklingen. Dette er ikke akseptabelt.

Ved årets inntektsoppgjør har Landsorganisasjonen ført en moderat linje. Et av LOs hovedmål er å sikre full sysselsetting. Meglingsforslaget mellom LO og N.A.F. er tilpasset dette målet.

Landsorganisasjonen har tidligere reist følgende krav overfor myndighetene med sikte på å bedre den økonomiske aktiviteten og sysselsettingen:

- økning av bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak og styrking av arbeidsmarkedsetaten,
- styrking av lærlingeordningen,
- økt innsats i offentlig virksomhet,
- nedsettelse av rentenivået,
- fritak for el-avgift,
- økning av statsbankenes innvilgningsrammer,
- avdragsutsettelse på likviditetslån i industrien,

- forsterket innsats for forskning og utvikling,
- norsk verkstedsindustris konkurransevilkår må likestilles med andre lands verkstedsindustri.

De tiltakene Regjeringen og Stortingets flertall hittil har kommet med for å bedre sysselsettingssituasjonen, er klart utilstrekkelige. De vil ikke sikre full sysselsetting verken på kort eller lang sikt.

Regjeringen har tidligere uttalt at den ville komme tilbake til ytterligere tiltak for å bedre sysselsettingen når årets inntektsoppgjør var avsluttet. Årets LO/N.A.F.-oppgjør legger et godt grunnlag for en aktiv sysselsettingspolitikk. Vi krever derfor nå at Regjeringen holder sine løfter, og legger fram forslag for Stortinget som er tilstrekkelige til å sikre full sysselsetting. Vi vil i denne sammenheng peke på at styrking av kommunenes og fylkenes økonomi vil ha positiv betydning.

Fram til 1990 må det skapes minst 200 000 nye arbeidsplasser her i landet. Landsorganisasjonen forlanger derfor at Regjeringen legger opp til en langsiktig strategi for å møte utfordringene på arbeidsmarkedet i åra framover.

Fagbevegelsen kan ikke lenger akseptere en passiv sysselsettingspolitikk. LO vil derfor følge opp sine krav i direkte kontakt overfor de politiske organer.»

Man voterte til slutt over Riksmeklingsmannens forslag.

VEDTAK: Sekretariatets flertallsforslag om at Riksmeklingsmannens forslag godkjennes ble vedtatt mot 12 stemmer.

AVSLUTNING:

Tor Halvorsen fikk ordet til avslutning av representantskapsmøtet. Han takket for debatten og sa at det i nær fremtid vil bli fastsatt tidspunktet for det ordinære representantskapsmøte som skal holdes i juni måned.

Ved siden av å behandle regnskap og beretning, kunne det kanskje være nyttig på møtet å få en debatt om viktige prinsipielle sider ved vår inntektspolitikk.

- Takk for i dag, vel møtt i juni, og vel hjem alle sammen.

Møtet sluttet kl. 13.30.

NAVNELISTE

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:
Steinar Moe.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:
Magnus Midtbø, Arvid Haugan, Ingwald A. Hansen.

Norsk Arbeidsmandsforbund:
Arnfinn Nilsen, Reidun Johansen, Edmund Langnes, Dag Kvammen, Magne Bakken, Endre Øygarden, Jan Engebretsen.

Norsk Barnevernpedagogforbund:
Bjørn Christiansen.

Norges Befalsforbund:
Johan S. Lohne.

Bekledningsarbeiderforbundet:
Anders Brevik, Oddrun Iversen, Ingeborg Jacobsen.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
Frank Olsen, Knut Mansås, Willie Kristensen, Lars Eide, Terje Lysen, Randolph Vikan.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:
Gunnar Andersen, Bjørn Sørensen, Kjell A. Solem, Helge Tystad.

Norsk Fængselstjenestemannsforbund:
Reidar Albertsen.

Norsk Grafisk Forbund:
Per Torkildsen, Stener Syversen, Kjell Christoffersen.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:
Kåre Dalberg.

Handel og Kontor i Norge:
Sidsel Bauck, Hilmar Olsen, Lillian Karlsen, Egil Bøckmann, Erling Hansen, Inger-Johanne Johansen, Harald Brattebø.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:
Martin Tveiten.

Norsk Jernbaneforbund:
Jan Johansen, Ove Dalsheim.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Trygve Johnsen, Severin Eggen, Hammon Hovind, Finn Andersen, Steinar Eidsvik, Kjartan Kveldestad, Juul Magne Melvold.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Roar Wilhelmsen, Birger Blomkvist, Henning Måredal, Helge Paulsen, Harald Wamstad, Olav Fjærestad, Anna Låg.

Norsk Kommuneforbund:

Arnt Bækholt, Else Moe, Albert Eidem, Hedvik Molden, Aud Blattmann, Ann Korsvik, Reidar Øwre.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Hans Jørgen Olausen.

Norsk Musikerforbund:

Sigurd Lønseth.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Rolf Frøysland, Sigurd Teigen, Svein Fjellheim, Rolf Svestad.

Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund:

Svein Rønning.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Arne Marthinsen, Oddvar Amundsen.

Postfolkenes Fellesforbund:

(Består av Den norske Postorganisasjon og Norsk Postforbund.
Anders Renolen, DNP, Odd Alnæs, DNP, Arthur Bauge, NP.

Norsk Sjømannsforbund:

Edvin Ramsvik, Willy Syversen, Bernt Midtbø, Olav Bjørklund.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Magne Johannessen.

Skolenes Landsforbund:

Sverre Worum.

Norsk Sosionomforbund:

Lars Haavik.

Telefolkenes Fellesforbund:

(Består av Norsk Tele Tjeneste Forbund og Telegrafmenneskes Landsforbund)
Ove Ragnar (NTTF), Olav Solheim (NTTF).

Norsk Tjenestemannslag:

Verner Hansen, Kari Pedersen, Asbjørn Bjørnset, Knut Åge Andersen, Evelyn Hansen, Inger Kj. Jensen, Jane Floor.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Kai H. Finstad, Jann O. Johansen.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Anton Solheim.

FYLKENES REPRESENTANTER:

Akershus Fylke:
Normann Bråten.

Rogaland Fylke:
Johnny Mageland.

Aust-Agder Fylke:
Arne Hasla.

Sogn og Fjordane Fylke:
Magne Hauge.

Buskerud Fylke:
Roar Flaathen.

Telemark Fylke:
Rino Olsen.

Hedmark Fylke:
Leif Berg.

Troms fylke:
Ann Jorid Thingvold.

Hordaland Fylke:
Håkon Holgernes.

Nord-Trøndelag Fylke:
Terje Mogren.

Møre og Romsdal Fylke:
Dagfinn Aam.

Sør-Trøndelag Fylke:
Kåre Rasmussen.

Nordland Fylke:
Arna Karlsson.

Vest-Agder Fylke:
Magne Raamundsen.

Oppland Fylke:
Per Magne Kyseth.

Vestfold Fylke:
Kjeld Pedersen.

Oslo Fylke:
Ivar Ødegaard.

Østfold Fylke:
Jardar Hendricksen.

Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm, Liv Buck, Harald Øveraas, Finn Nilsen, Odd Isaksen, Lars Skytøen, Arthur Svensson, Torger Oxholm, Einar Hysvær, Henrik Aasarød, Dagfinn Habberstad, Walter Kolstad.

Vararepresentanter til Sekretariatet:

Harriet Andreassen, Ole Knapp, Yngve Hågensen, Jan Balstad, Roar Helgesen, Arne Løken, Arild Kalvik, Rolf Hauge, Svein Morgenlien, Olaf Axelsen, Nils H. Johannessen.

Statstjenestemannskartellet:

Nils Totland.

LOs Kvinnesekretær:

Evy Buverud Pedersen.

Fagorganisasjonenes Funksjonærgruppe:

Inger Halvorsen.

Revisjonsutvalget:

Rolf Kaldahl.

DISTRIKTSKONTORENE:

LOs Distriktskontor Arendal:

Arild Stokken.

LOs Distriktskontor Bergen:

Rolf Solberg Thorsen.

LOs Distriktskontor Bodø:

Hans Nordahl Jensen, Odd M. Bakkejord.

LOs Distriktskontor Drammen:

Thorbjørn Hagen.

LOs Distriktskontor Gjøvik:

Åge V. Nordby.

LOs Distriktskontor Hamar:

Gunnar Pettersen.

LOs Distriktskontor Kristiansand:

Gudmund Gyberg.

LOs Distriktskontor Molde:

Johnny Røed.

LOs Distriktskontor Oslo og Akershus:

Øivind Hvattum.

LOs Distriktskontor Porsgrunn:

Harald E. Olsen, Gerhard Lunde Larsen.

LOs Distriktskontor Sarpsborg:

Rolf-Thore Hildebrandt.

LOs Distriktskontor Stavanger:

Erling Høiland.

LOs Distriktskontor Trondheim:

Rikhard Haugen, Kjell Flønes.

LOs Distriktskontor Tønsberg:

Roar Løver.

LOs administrasjon:

Gunnar Andersen, Tor Andersen, Tor Harald Berg, Per Brannsten, Artur Bruflat, Lars Buer, Kai Ekanger, Knut Endreson, Bjørn Eriksen, Svein Fjæstad, Arne Furubråten, Øistein Gulbrandsen, Oddvar Gøthesen, Ragnhild Hagen, Steinar Halvorsen, Arnold Johannessen, Thor Erik Johansen, Solveig Johansson, Bjørn Kolby, Leonard Larsen, Ragnar Røberg Larsen, Arnulf Leirpoll, Kjell Lien, Arne Lund, Knut Nilsen, Mirjam Nordahl, Ingunn Olsen, Terje Olsson, Stein Reegård, Knut Ribbu, Odd Harald Røst, Kjell Samuelsen, Ulf Sand, Kaare Sandegren, Arne G. Strangel, Jan B. M. Strømme, Sven Tjernshaugen, Richard Trælves, Vesla Vetlesen, Kay Olav Winther, Kai Aagaard, Rune Gerhardsen.

Observatører:

Per Steinar Lønborg, Norges Urmaker Svenneforbund.

Samarbeidskomiteén DNA/LO:

Ivar Leveraas.

Spesielt innbudte:

Einar Strand, Parelius Mentsen.

Referent:

Berit Henriksen.

